

Voorjaarsnota 2016

Inleiding

Voor u ligt de voorjaarsnota 2016, die met name van belang is voor de begroting 2017 en de daarbij behorende meerjarenbegroting.

Ondanks de bezuinigingen van het Rijk, die ook gemeenten treffen, ziet het er naar uit dat er nog steeds sprake is van een positief saldo op de jaarrekening. Dit komt mede door het zuinige beleid dat de afgelopen jaren is gevoerd. Dit overschot is mogelijk zonder dat de burger extra belast is. De tarieven zijn jaarlijks, na inflatiecorrectie, gelijk gebleven. Het college is voornemens die lijn ook de komende jaren voort te zetten.

Tevens is in voorgaande jaren terughoudendheid betracht in de aanvullingen op de bestemmingsreserves. Het is gebleken dat een aantal van deze reserves van onvoldoende niveau zijn om de noodzakelijke investeringen de komende jaren uit te voeren. Dit is de reden waarom het college in de nota reserves en voorzieningen een voorstel doet om 109.000 euro uit de algemene reserve over te hevelen naar een aantal bestemmingsreserves.

De uitgaven op het gebied van het sociaal domein waren in 2015 een black box, maar inmiddels hebben we hier meer zicht op, ook voor de toekomst. In samenwerking met de gemeente Rheden wordt gekeken om nog efficiënter met de middelen om te gaan, zonder dat dit ten kosten gaat van de kwaliteit van de zorg. Dit laat onverlet dat bepaalde maatregelen bij de een positiever uitvallen dan bij de ander.

De gemeente Rozendaal is, mede door haar prudente financiële beleid, zeer gezond en behoort tot de top van Nederland wat betreft de reserve per inwoner. Het college is voornemens dit beleid tot uitgangspunt voor de komende jaren te handhaven.

Uitgangspositie op basis van de begroting 2016

De uitgangspositie van de gemeente Rozendaal is aangegeven op basis van de begroting 2016. De buffer in de jaren 2016 – 2020 is ontstaan door realisatie van bezuinigingen vanaf 2010, bij de aanvang van de financiële crisis; bezuinigingen, waartoe de raad op voorstel van ons college heeft besloten.

Haagse bezuinigingen Gemeentefonds

Algemene Uitkering.

De algemene uitkering wordt op basis van de “trap-op-trap-af methode” aangepast. De bedragen, zoals opgenomen in de meicirculaire, worden opgenomen in de begroting.

De uitvoering van het laatste onderdeel van de herverdeling van het gemeentefonds dreigt vertraging op te lopen door protest van de grote gemeenten en minister Plasterk. Dit laatste

onderdeel van de herverdeling zou voor Rozendaal gunstig uitpakken (ca € 23.000), maar was nog niet opgenomen in de begroting.

Sociaal Domein

1. Managementinformatie: financiën en verantwoording

a. Financiën

De integratie- uitkering sociaal domein is voor drie jaar ingesteld, de periode 2015 t/m 2017. Het is de bedoeling dat deze middelen in 2018 deel gaan uitmaken van de algemene uitkering van het gemeentefonds. De integratie-uitkering sociaal domein heeft betrekking op de nieuwe Wmo-taken, de Jeugdwet en de Participatiewet.

Zoals bekend, wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds vastgesteld op basis van een objectief verdeelmodel.

Voor 2015 zijn de budgetten Jeugdwet en nieuwe Wmo-taken vastgesteld op basis van historische gegevens. In 2016 wordt er een begin gemaakt met een objectief verdeelmodel voor beide wetten. Dit model wordt voor Jeugdwet en Wmo op verschillende manieren ingevuld. Om de herverdeeleffecten te dempen wordt er een suppletie-uitkering toegekend waarbij het nadeel per onderdeel wordt gemaximeerd tot € 15 per inwoner per jaar.

De cijfers over de uitgaven op het gebied van het sociaal domein, worden hieronder uitgesplitst naar de nieuwe Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Deze cijfers hebben nog steeds een marge van onzekerheid. De reserve sociaal domein zal de komende jaren worden aangesproken, maar is vooralsnog groot genoeg gedurende de raadsperiode.

Budgetten sociaal domein (Integratie uitkering sociaal domein)

	2016	2017	2018	2019	2020
Nieuwe Wmo-taken	157.222	133.070	106.953	84.854	85.101
Jeugdwet	145.841	141.058	141.499	141.681	141.681
Participatiewet	47.331	41.942	37.030	34.612	32.180
Totaal	350.394	316.070	285.482	261.147	258.962

b. Verantwoording rijk en gemeenteraad

Ook de verantwoordings- en monitoringsopdracht van gemeenten verandert. De verantwoording in het kader van de integratie-uitkering sociaal domein wordt verplicht aangepast. De uitgaven worden blijvend gevolgd door het rijk.

2. Samenwerking

a. Regionale samenwerking

De regionale samenwerking in het Sociale domein wordt vanaf 2016 voortgezet en geïntensiveerd. Nieuwe ontwikkelingen in 2016 zijn de ontwikkeling van een Modulaire

Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en het werken met een Interactief Aankoop Systeem (IAS) voor de regionale verwerving.

-a1. MGR Vóór 1 oktober 2016 nemen de gemeenten in de regio Arnhem een besluit over een nieuwe constructie voor de regionale samenwerking: de “Modulaire Gemeenschappelijke regeling” (MGR). Hieronder valt onder meer de regionale inkoop.

-a2. Een van de modules die onder de MGR komt te hangen, is het Interactieve Inkoop Systeem (IAS). De gemeenten in de regio Arnhem hebben in april 2016 besloten dit te gaan hanteren bij de inkoop en verwerving van regionale taken, het is een vorm van aanbesteding die raakvlakken heeft met de bestuurlijke aanbesteding. De producten die in 2015 en 2016 verdeeld werden over twee wetten: de Jeugdwet en de nieuwe Wmo, worden vanaf 2017 “gekanteld” aanbesteed. Zij worden geclusterd naar werksoort en niet naar wet c.q. doelgroep, behalve als dat vanuit de betreffende wet noodzakelijk is.

In 2015 heeft de gemeente, evenals de andere gemeenten in de regio Arnhem, 3% van de budgetten Wmo 2015 en Jeugd ter beschikking gesteld: 1,5 % voor een regionaal en 1,5% voor een lokaal innovatiefonds samen met de gemeente Rheden. Dit innovatiefonds dient voor vernieuwing in de zorg, vroegsignalering en preventie. Ook in 2016 hebben wij nogmaals 1,5 % van de budgetten Wmo 2015 en Jeugd beschikbaar gesteld voor lokale innovatieve projecten. Er vindt nog besluitvorming plaats over het regionale budget in 2016.

b. Samenwerking met Rheden

Begin 2015 zijn de samenwerkingsafspraken met de gemeente Rheden herzien en aangepast aan de nieuwe wetgeving in het sociale domein. De uitvoeringskosten stijgen door de toename van klantgroepen (Jeugdwet) en werkzaamheden (zoals begeleiding Wmo) en het in rekening brengen van meer overheadkosten (zoals overleg en verantwoording).

In 2016 is een pilot gestart om het jeugdbeleid bij de gemeente Rheden te beleggen.

Nieuwe Wmo (Wmo 2015)

Vooraf:

a. De middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang gaan naar de centrumgemeenten. In ons geval is dat Arnhem.

b. De financiering van de taken vanuit de “oude” Wmo (de Hulp bij het Huishouden) vindt plaats vanuit de integratie-uitkering Wmo. Daarnaast krijgen gemeenten gedurende twee jaar, 2015 en 2016, extra middelen voor Hulp bij het huishouden, de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT).

c. De nieuwe taken op grond van de Wmo 2015 worden gefinancierd uit de integratie-uitkering Sociaal domein. Het heeft betrekking op de nieuwe gemeentelijke taken in het kader van de decentralisatie van de AWBZ (Algemene Wet Bijzonder Ziektekosten): individuele en groepsbegeleiding, kortdurend verblijf en een klein deel van de persoonlijke verzorging, namelijk begeleiding bij algemene dagelijkse levensbehoeften (ADL).

In 2016 wordt gestart met het objectieve verdeelmodel Wmo binnen de integratie- uitkering sociaal domein. Zoals onderstaand overzicht laat zien, gaat Rozendaal er op achteruit.

Overzicht budgetten “Nieuwe” en “oude Wmo”
(BRON: Bijlage 1 bij raadsmemo 19 april)

Wmo	2016	2017	2018	2019	2020
Integratie-uitkering SociaaldomeinWmo	157.222	133.070	106.953	84.854	85.101
Integratie-uitkering Wmo (Hulp bij het huishouden)	62.285	64.511	64.511	64.511	64.511

Jeugdwet

De nieuwe middelen voor uitvoering van de Jeugdwet, vanaf 2015, maken deel uit van de integratie-uitkering Sociaal domein.

2015 Het budget 2015 wordt toegekend op basis van historisch uitgaven.

2016 Ook hier zal vanaf 2016 sprake zijn van een geleidelijke invoering van een objectief verdeelmodel.

Overzicht budgetten Jeugdwet
(BRON: Bijlage 1 bij raadsmemo 19 april)

Jeugdwet	2016	2017	2018	2019	2020
Integratie- uitkering Sociaal domein (Jeugd)	145.841	141.058	141.499	141.681	141.681

Participatiewet

Vanaf 2015 zijn de middelen rondom de arbeidsparticipatie toegevoegd aan de integratie-uitkering sociaal domein. Ook het budget voor de Sociale werkvoorziening is hieraan toegevoegd.

Vanaf 2015 wordt een nieuwe verdeelmethodiek voor het participatiebudget gehanteerd. Dit is nodig omdat gemeenten verantwoordelijkheden voor nieuwe doelgroepen hebben gekregen, zoals Wajongers met arbeidsvermogen en Wsw- werknemers. Het geld wordt verdeeld op basis van drie verdeelsleutels waarbij rekening wordt gehouden met het zittend bestand Wsw, het aantal bijstandsontvangers, lager opgeleiden en bereikbare banen in een gemeente en de “nieuwe” groep arbeidsgehandicapten die vanaf 2015 instromen bij de gemeenten. Hierbij gaat het om mensen die tot en met 2014 in de Wsw of in de Wajong zouden zijn ingestroomd.

Overzicht budgetten participatiewet
(BRON: Bijlage 1 bij raadsmemo 19 april)

Participatiewet	2016	2017	2018	2019	2020
Participatiewet	47.331	41.942	37.030	34.612	32.180

NB De middelen voor het inkomensdeel van de Participatiewet worden beschikbaar gesteld door middel van een specifieke uitkering. Zij maken geen deel uit van de integratie-uitkering sociaal domein.

Presikhaaf

De meerjarenraming van Presikhaaf Bedrijven (PHB) geeft in het kader van de bestaande problemen en de noodzakelijke transitie negatieve resultaten. Deze kunnen voor wat betreft Rozendaal in de periode 2014 tot en met 2019 worden afgedekt uit de hiervoor gevormde reserve Presikhaaf.

De financiële gevolgen van de toekomstplannen met betrekking tot Presikhaaf waarbij een deel van de werkzaamheden zal worden overgedragen aan het Werkgevers Service punt (WSP), zijn hierin nog niet meegenomen. In de tweede helft van 2016 vindt besluitvorming plaats over deze toekomstplannen. In dit kader is ook van belang, dat er wordt gewerkt aan een nieuwe governance voor de samenwerking binnen het werkveld participatie. Dit is onder andere van belang voor PHB en het WSP.

Daarnaast liggen er sinds medio 2016 twee scenario's voor met betrekking tot de toekomstige vormgeving van het aanbod voor de inwoners die niet via het WSP bemiddeld kunnen worden. Daarbij wordt er ook nog onderzoek gedaan naar de frictiekosten in verband met de transitie van de werkzaamheden van PHB. De financiële gevolgen hiervan zullen voor zover mogelijk worden verwerkt in de begroting 2017 en meerjarenbegroting 2018-2020.

Inmiddels is er in 2016 op een aantal punten duidelijkheid ontstaan, onder meer over de uitgaven ten behoeve van het WSP. Deze uitgaven, geraamd op € 6.905 op jaarbasis, zullen in de begroting 2017 dienen te worden verwerkt (B&W besluit d.d. 9 maart 2016).

Gemeentelijke aandachtspunten

Personeel

De gemeente heeft momenteel 10 fte in dienst. Er is een vacature voor een medewerker op het bureau Burgerzaken (0,8 fte). Deze vacature wordt momenteel door inhuur van een medewerker van BMC ingevuld. Binnenkort wordt bepaald hoe de vacature structureel ingevuld kan worden.

Vanwege de decentralisaties in het sociale domein zijn er veel extra taken voor de gemeente bij gekomen. Na hiermee een jaar ervaring op te hebben gedaan is er zicht op de hoeveelheid structureel werk dat daaruit voortvloeit. Dit is te veel werk voor onze enige medewerkster die werkzaam is op het gebied van welzijn en sociale zaken. Het is echter moeilijk om de werkzaamheden te splitsen of voor ongeveer twee dagen per week formatie-uitbreiding te realiseren. Daarom hebben wij er voor een proefperiode voor gekozen om meer taken in het Sociaal Domein uit te besteden aan medewerkers van de gemeente Rheden. Daarna zal geëvalueerd worden of dit de juiste oplossing is.

In 2017 gaat één en in 2018 gaan twee medewerkers met pensioen. Hun taken dienen door nieuwe medewerkers overgenomen te worden. Of hetzelfde aantal uren en hetzelfde werkpakket gehandhaafd dienen te worden zal tijdig worden bepaald door ons college.

De Del

Op 19 april 2016 heeft uw raad de grondexploitatie 2016 vastgesteld. Het bouwrijpmaken is in volle gang en loopt volgens planning. Het explosieonderzoek is nagenoeg afgerond en het grootste deel van het terrein is onderzocht en inmiddels vrijgegeven. De onderzoeks- en ruimingskosten vallen onder een landelijke subsidieregeling die het mogelijk maakt om tot 70% van deze kosten gesubsidieerd te krijgen. Op grond van de huidige inzichten wordt ingeschat dat de kosten na subsidieverlening passen binnen de grondexploitatie.

Er is veel interesse voor de woningen en de kavels, de verkoop van het totale project gaat op dit moment sneller dan de voorgaande jaren was gedacht. De grondexploitatie wordt jaarlijks herzien met de laatste stand van zaken.

Nieuwbouw Dorpsschool

Dit project wordt aan de hand van het stappenplan Nieuwe Dorpsschool uitgevoerd. De gemeenteraad heeft in april 2015 het taakstellend budget vastgesteld.

De aanbesteding voor de nieuwe Dorpsschool loopt op dit moment, in juli 2016 wordt uw raad nader geïnformeerd over de uitkomst van de aanbesteding en de financiële stand van zaken van het project op dat moment.

De start van de (gecoördineerde) bestemmingsplanprocedure is voorzien in september 2016, de vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien in januari 2017. De werkzaamheden worden uitgevoerd conform de planning.

Digitalisering en ICT

BIG

In het kader van de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) wordt er gewerkt aan een gemeentebreed Informatiebeveiligingshandboek, dat in samenwerking met BMC opgesteld wordt. Invoering BIG vindt plaats in 2016 en 2017. Voor het jaar 2016 is reeds een bedrag ad € 3.000 voor de invoering opgenomen. De verwachting is dat een zelfde bedrag moet worden opgenomen in de begroting 2017. Dit wordt nog nader bekeken.

Wet Meldplicht Datalekken

Vooruitlopend op de invoering van het Informatiebeveiligingshandboek, zijn de procedures die betrekking hebben op incidentafhandeling eind 2015 reeds vastgesteld door ons college om per 1 januari 2016 te kunnen voldoen aan de eisen van de Wet Meldplicht Datalekken. Hier zijn geen extra kosten mee gemoeid.

AVG

De nieuwe Europese Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) verplicht verantwoordelijken voor gegevensverwerking een administratie bij te houden van alle verwerkingen van persoonsgegevens. Voor gemeenten is dat een omvangrijke administratie, omdat zij immers veel processen uitvoeren waarin persoonsgegevens een rol spelen. Voor Rozendaal is dit een aantal jaren geleden deels uitgezocht en zal, in het kader van de AVG, dit nader moeten worden bekeken. BMC zal Rozendaal hierbij ondersteunen. Hier zal in 2016 nog een offerte voor worden aangeboden.

PC-netwerk

Alle pc's zullen in 2016 worden vervangen. Dit is een jaar eerder dan gepland (na 4 jaar). De capaciteit van de huidige pc's laat inmiddels te wensen over, waardoor de continuïteit meer

en meer in het gedrang dreigt te komen. De applicaties die gebruikt worden (al dan niet in eigen beheer) worden steeds zwaarder en uitgebreider. Daarnaast worden steeds meer applicaties en diensten gebruikt/geraadpleegd via internet, cloud, ftp, enz.. Naast de vervanging van de pc's zal ook de overeenkomst met de ICT-beheerder worden uitgebreid. Deze uitbreiding bevat meer beheer, service en monitoring en zal voor een betere continuïteit zorgen. De kosten van vervanging van de pc's kunnen worden gedekt uit de daarvoor gevormde reserve. De kosten van de uitbreiding van het contract met de ICT-beheerder kunnen worden opgevangen binnen de begroting.

Burgerzaken

In 2017 zijn er landelijke verkiezingen voor de Tweede Kamer gepland.

In 2016 is van start gegaan met I-Burgerzaken, module Burgerlijke Stand. De overige modules moeten nog worden uitgerold. Daar zijn geen extra kosten mee gemoeid.

Afvalinzameling

Vanaf 1 mei 2016 zal er in onze gemeente gestart worden met het tweemaal per maand huis-aan-huis ophalen van PMD-zakken (plastic, metaal en drankkartons). Hiermee komt de blauwe container die zaterdag aanwezig was op de parkeerplaats bij de kerk te vervallen. De wijziging in het ophalen van PMD-zakken brengt in 2016 een kleine overschrijding van het budget met zich mee.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Voor het gemeentehuis en Torckschool zijn er meerjarige onderhoudsplannen die inzicht geven in de kosten van het onderhoud voor de komende tien jaar. De grote uitgaven worden gedekt uit een reserve die jaarlijks wordt aangevuld. Het reguliere (kleine) onderhoud is in de onderhoudsbudgetten in de begroting opgenomen.

Verkeersafwikkeling Het Rhedens

Indien de directie van 't Rhedens de verbreding van de Kleiberglaan (profiel van de weg) om meer ruimte te verkrijgen voor de fietsers ten opzichte van de automobilisten aan de orde stelt, zullen wij de mogelijkheden hiervan nader onderzoeken.

Veiligheid

In de 2e helft van 2016 zal andermaal het inbraakpreventieplan door uw raad worden geëvalueerd. Voornamelijk wordt er niet van uit gegaan dat dit gevolgen heeft voor de begroting 2017.

Drank en Horecawet

Het budget betreffende de naleving van de Drank- en Horecawet dient op € 4.000,- per jaar te blijven staan vanwege de (inhuur van) algemene periodieke controles op de naleving van de Drank- en Horecawet, door de opsporingsambtenaren van de gemeente Rheden alsmede specifieke controles ten aanzien van het verbod om te schenken aan minderjarigen (-18).

Opvang zwerfdieren

Rozendaal heeft met een aantal andere gemeenten een overeenkomst over de opvang van zwerfdieren met Stichting Dierentehuis Arnhem en Omstreken. Het dierentehuis heeft een noodzakelijke grootscheepse renovatie van het onderkomen aangekondigd. De kosten daarvan zullen mede bij de aangesloten gemeenten in rekening worden gebracht. Wij zetten daarbij in op een verdeling naar inwonertal dan wel naar opgevangen zwerfdier per gemeente. Te zijner tijd zal u worden geïnformeerd over de definitieve afspraken en financiële consequenties.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn gemeenten onder voorwaarden Vpb-plichtig. Reden van de invoering van de Vpb-plicht voor gemeenten is regelgeving vanuit Europa. Door dreigende boetes vanuit Europa is de invoering van de Vpb-plicht onder grote druk ingevoerd. Gevolg daarvan is dat veel regelgeving nog in ontwikkeling is en exacte berekeningen nog niet mogelijk zijn.

Na inventarisatie blijkt dat Rozendaal alleen Vpb-plichtig is voor de activiteiten op De Del. Op basis van de meest recente uitspraken en regelgeving is een berekening gemaakt voor de Vpb-plicht voor Rozendaal

De Vpb-last op het project De Del over de gehele looptijd komt uit op € 140.000. Deze Vpb-last is opgenomen in de meest recente actualisatie van de grondexploitatie.

Financiën

Kostendekkendheid leges

Afgelopen maanden is onderzocht welke tarieven de ons omringende gemeenten hanteren inzake leges voor huwelijken, begrafenissen en omgevingsvergunningen. Daarbij is gekeken naar de gemeenten Renkum, Rheden en Arnhem. Vervolgens is gekeken naar de kostendekkendheid van deze leges. Een overzicht van de vergeleken tarieven vindt u in het memo "Kostendekkendheid leges".

Gebleken is dat begrafenissen nagenoeg kostendekkend zijn en de tarieven vergelijkbaar zijn met de ons omringende gemeenten. De grote afwijking zit hem in het tarief voor 2 respectievelijk 3 inlagen, waar Rozendaal een ander tarief voor hanteert.

Voor huwelijken geldt ook dat wij niet veel afwijken van ons omringende gemeenten, maar hier loopt de kostendekkendheid terug. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het teruglopend aantal huwelijken en het feit dat de verantwoording van de uren gebaseerd is op een gemiddelde van de laatste vijf jaren. Deze wijze van verantwoorden is in het verleden door de raad verzocht. Met ingang van de begroting 2017 is van hogerhand verplicht gesteld om per legessoort de kostendekkendheid toe te lichten. Dan zal in het geval van huwelijken ook het daadwerkelijk aantal uren worden gehanteerd.

Ook voor de tarieven van de omgevingsvergunningen (bouwvergunningen e.d.) geldt dat wij in de pas lopen met ons omringende gemeenten. Het feit dat deze momenteel niet kostendekkend zijn is gelegen in het feit dat de hoogte van de bouwsommen van de aanvragen laag was, hier zal in 2016 verandering in komen, omdat het nieuwbouwproject de

Del van start is gegaan. Vanaf medio 2016 zullen er de komende jaren omgevingsvergunningen worden verleend in de nieuwbouwwijk de Del. De verwachting is dat hierdoor de leges de komende jaren kostendekkend zijn.

Begroting

De begrotingen van de afgelopen jaren zijn altijd sluitend aangeboden. Hierbij is uitgegaan van de handhaving van de huidige tarieven, waarbij met name bij de OZB uitsluitend inflatiecorrectie werd toegepast.

Ondanks belangrijke kortingen op de algemene uitkering, welke volledig zijn opgevangen door bezuinigingen en besparingen, is er al jaren sprake van een overschot op de begroting. Als gevolg van de daling van de uitkering uit het gemeentefonds (voornamelijk in het sociaal domein) zal dit overschot de komende jaren naar verwachting teniet worden gedaan.
